EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2020/1960,

annettu 14 päivänä toukokuuta 2020,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018,

— ottaa huomioon 16. tammikuuta 2019 antamansa päätöslauselman ([1]) torjunta-aineiden lupamenettelystä unionissa,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0068/2020),

A. toteaa, että Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen tulo- ja menotaulukon ([2]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2018 oli 79 183 814,25 euroa, mikä merkitsee hienoista 0,47 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna; toteaa, että viranomaisen talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta ([3]);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan viranomaisen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2018 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viranomaisen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2018 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 100 prosenttia, mikä merkitsee hienoista 0,02 prosentin lisäystä vuoteen 2017 verrattuna; panee lisäksi merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 91,31 prosenttia, mikä merkitsee 1 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna;

Tuloksellisuus

2. panee merkille, että viranomainen on ottanut käyttöön useita vaikutukseen ja tuotokseen perustuvia keskeisiä tulosindikaattoreita kattavassa tulosperusteisen hallinnoinnin menettelyssään mitatakseen toiminnastaan saatavaa lisäarvoa; toteaa lisäksi, että viranomainen käyttää muita keskeisiä tulosindikaattoreita talousarviohallintonsa tehostamiseksi;

3. toteaa, että vuosi 2018 oli toinen vuosi, jona viranomainen sovelsi kattavaa tulosperusteisen hallinnoinnin menettelyään, mittasi toimintansa tuloksellisuutta uusilla keskeisillä tulosindikaattoreilla ja toteutti vuoden 2020 strategiaa koskevaa suunnitelmaansa;

4. panee tyytyväisenä merkille hyvät tulokset, joita viranomainen on saavuttanut tieteellisen tuotannon määräaikojen noudattamisessa; panee edelleen merkille, että ainoalla alalla, jolla 83,6 prosenttia, kuitenkin alle 90 prosentin tavoitteen, tuotoksista saatiin päätökseen ajoissa, viivästys rajoittui muutamaan alaan, joilla työmäärä oli erittäin suuri;

5. panee merkille, että viranomainen hyväksyi vuonna 2017 aloitetun ulkopuolisen arvioinnin johdosta useita suosituksia lokakuussa 2018 pitämässään kokouksessa; toteaa, että arviointikertomuksessa mainittuja aloja, joilla on saavutettu edistymistä, olivat erityisesti viranomaisen uudet mekanismit yhteydenpitoon sidosryhmien kanssa, sen yhteistyö jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa ja sen vahvistunut riippumattomuus; toteaa, että arvioinnissa esiin nostetut kehittämisalueet liittyivät viranomaisen toimintatapaan resurssien priorisoinnissa, sen asiantuntijoiden palvelukseenottojärjestelmän taloudelliseen näkyvyyteen ja tarpeeseen räätälöidä viranomaisen viestintämateriaalit nykyistä paremmin erilaisten kohdeyleisöjen tarpeita vastaaviksi;

([1]) Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0023.
([2]) EUVL C 202, 12.6.2018, s. 1.
([3]) EUVL C 202, 12.6.2018, s. 3.

6. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen jakaa resursseja ja toimintoja Euroopan kemikaaliviraston, Euroopan lääkeviraston ja Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen kanssa riskinarvioinnin, tiedon ja tutkimuksen aloilla; panee merkille, että viranomainen on lisännyt resurssien ja toimintojen yhdistämistä Yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa erityisesti ympäristötietojen ja karttojen osalta; kannustaa voimakkaasti viranomaista pyrkimään aktiivisesti lisäämään ja laajentamaan yhteistyötä kaikkien unionin virastojen kanssa;

7. kannustaa viranomaista jatkamaan palveluidensa digitalisointia;

8. panee tyytyväisenä merkille viranomaisen panoksen elintarvike- ja rehuketjun turvallisuuteen unionissa ja sen huomattavat ponnistelut sen antaessa unionin riskinhallinnasta vastaaville tahoille kattavaa, riippumatonta ja ajantasaista tieteellistä neuvontaa ravintoketjua koskevista kysymyksistä, viestiessä saavuttamistaan tuloksista ja niiden taustalla olevista tiedoista suurelle yleisölle selkeällä tavalla sekä toimiessa yhteistyössä asianomaisten osapuolien ja institutionaalisten kumppanien kanssa edistääkseen unionin elintarvikkeiden turvallisuutta koskevan järjestelmän johdonmukaisuutta ja luottamusta siihen;

9. korostaa, että vuonna 2018 viranomainen saattoi päätökseen 788 kysymyksen käsittelyn tieteellisten lausuntojen, teknisten raporttien ja taustajulkaisujen muodossa;

10. katsoo, että viranomaisen olisi kiinnitettävä edelleen erityistä huomiota yleiseen mielipiteeseen ja sitouduttava avoimuuteen; korostaa tässä yhteydessä, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1381 ([4]) antaa viranomaiselle turvallisuuden arviointiin ja julkiseen viestintään liittyviä lisätehtäviä, jotka kaikki aiheuttavat lisäkuluja;

Henkilöstöpolitiikka

11. panee merkille, että 31. joulukuuta 2018 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 97,49 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 319 toimesta oli täytettynä 5 vakinaista ja 306 väliaikaista tointa (vuonna 2017 hyväksyttyjä toimia oli 323); panee merkille, että vuonna 2018 viranomaisen palveluksessa työskenteli lisäksi 122 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 14 kansallista asiantuntijaa;

12. panee huolestuneena merkille, että viranomainen, joka on yksi säänneltyjen tuotteiden riskinarvioinnista vastaavista unionin sääntelyvirastoista, ei saa riittävästi resursseja hoitaakseen tehtäviään tehokkaasti; vaatii, että viranomaiselle myönnetään riittävät resurssit sen tehtävien hoitamiseksi;

13. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on havainnut virastoissa kautta linjan suuntauksen, että tietotekniikan konsultointitehtäviin palkataan ulkopuolista henkilöstöä; kehottaa vähentämään riippuvuutta ulkopuolisen henkilöstön palvelukseenotosta tällä tärkeällä ja herkällä alalla mahdollisten riskien rajoittamiseksi;

14. panee merkille, että viranomainen on hyväksynyt komission mallipäätöksen toimintapolitiikasta, jolla suojellaan työntekijöiden ihmisarvoa ja estetään häirintää; toteaa myös, että se on järjestänyt pakollisia koulutustilaisuuksia henkilöstölle ja johtajille ja mahdollistanut luottamuksellisen neuvonnan sekä julkaissut intranetsivustollaan häirintätapauksia koskevan raportin, josta käyvät ilmi tilastot ja muodolliset menettelyt vuosina 2014–2018; pyytää viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle häirintätapausten tutkinnan jälkeen toteutetuista toimenpiteistä;

15. toteaa, että sukupuolten tasapuolinen edustus on tyydyttävää viranomaisen ylemmässä johdossa, kun kaksi jäsentä viidestä on miehiä ja kolme naisia; on kuitenkin huolissaan edustuksen maantieteellisestä epätasapainosta ylemmässä johdossa, kun siellä ei ole yhtään kansalaista unioniin vuonna 2004 liittyneistä valtioista; kehottaa viranomaista ryhtymään toimiin parantaakseen edustuksen maantieteellistä tasapainoa viranomaisen ylemmässä johdossa;

16. pitää valitettavana, että kahden vuoden karenssiajan soveltamisen osalta vuonna 2017 hyväksyttyyn riippumattomuutta koskeviin toimintaperiaatteisiin sisältyvä velvoite tarkastaa asiantuntijoiden sidonnaisuudet koskee vain sitä tieteellistä ryhmää, jonka jäsenyyttä asianomainen asiantuntija hakee; kehottaa päivittämään toimintaperiaatteet viipymättä, jotta varmistetaan, että asiantuntijoiden sidonnaisuuksia tarkastellaan viranomaisen koko toimivalta huomioon ottaen, kuten parlamentti on toistuvasti vaatinut;

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1381, annettu 20. kesäkuuta 2019, elintarvikeketjuun sovellettavan EU:n riskinarvioinnin avoimuudesta ja kestävyydestä sekä asetusten (EY) N:o 178/2002, (EY) N:o 1829/2003, (EY) N:o 1831/2003, (EY) N:o 2065/2003, (EY) N:o 1935/2004, (EY) N:o 1331/2008, (EY) N:o 1107/2009 ja (EU) 2015/2283 sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta (EUVL L 231, 6.9.2019, s. 1).

17. pitää valitettavana, että viranomaisen toimivaltaan kuuluvilta yrityksiltä saatavaa tutkimusrahoitusta ei pidetä merkityksellisenä karenssiajan kannalta, mikäli kyseessä olevat määrät eivät muodosta yli 25:ä prosenttia asiantuntijan ja/tai hänen tutkimusryhmänsä hallinnoimasta tutkimuksen kokonaisbudjetista, ja että kynnysarvoa sovelletaan yksittäisiin lähteisiin eikä kaikkiin yksityisiin lähteisiin yhdessä; kehottaa poistamaan rahoituksen kynnysarvon viranomaisen riippumattomuutta koskevista periaatteista parlamentin toistuvien asiaa koskevien pyyntöjen mukaisesti;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

18. panee huolestuneena merkille, että viranomaisella on ollut eturistiriitoihin liittyviä ongelmia ja että selvitykset ovat osoittaneet, että niiden asiantuntijoiden osuus, joilla on taloudellinen eturistiriita, on vaihdellut vuonna 2013 todetusta 59 prosentista 49 prosenttiin vuonna 2017; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on todennut tarpeen vahvistaa tilinpitäjän riippumattomuutta mutta ei ole antanut ratkaisua asiantuntijoiden riippumattomuudesta; kehottaa viranomaista määräämään tiukan taloudellisia eturistiriitoja koskevan karenssiajan ja antamaan selvät toimintaohjeet asiantuntijoiden käytöstä, millä viranomaisen tieteelliset lausunnot suojataan sopimattomalta vaikuttamiselta;

19. pitää valitettavana, että ulkopuolisia asiantuntijoita, kuten kuulemisten asiantuntijoita tai neuvoa-antavan ryhmän, yhteyspisteiden tai tieteellisten verkostojen jäseniä, ei tarkasteta eturistiriitojen osalta ja että mahdolliset eturistiriidat voivat jäädä tältä osin huomaamatta;

20. toistaa 16. tammikuuta 2019 torjunta-aineiden lupamenettelystä unionissa antamassaan päätöslauselmassa esittämänsä suositukset ja erityisesti viranomaiselle osoitetut kehotukset parantaa riskejä koskevaa viestintäänsä, päivittää ohjeasiakirjansa niin, että ne ovat kaikilla asiaa koskevilla aloilla linjassa viimeaikaisimman kehityksen kanssa, parantaa verkkosivustollaan olevien tietojen käyttäjäystävällisyyttä ja helpottaa tiedonlouhintaa, julkaista lausuntonsa vertaisarvioiduissa tieteellisissä julkaisuissa ja rohkaista useampia riippumattomia kansallisia asiantuntijoita ja muita tutkijoita osallistumaan sen työhön ja estää sellaisten asiantuntijoiden osallistuminen kaikkiin vertaisarvioinnin vaiheisiin, joilla on eturistiriitoja; panee merkille viranomaisen antamasta vastauksesta, että se on noudattanut useita tarkistetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 178/2002 ([5]) esitettyjä suosituksia, erityisesti lisännyt avoimuutta ja parantanut riskejä koskevan viestintänsä saatavuutta;

21. muistuttaa, että tarkistetussa asetuksessa (EY) N:o 178/2002 edellytetään, että viranomainen pitää ennakoivasti huolta siitä, että hakijoiden toimittamat sääntelytiedot ovat saatavilla niin, että ne voi ladata ja tulostaa ja niihin voi tutustua sähköisessä muodossa; toteaa, että tämän ansiosta viranomainen voi hyötyä tiedeyhteisön laajemmasta vertaisarvioinnista; muistuttaa, että tämä avoimuusvaatimus on välttämätön teollisuuden rahoittaman tutkimuksen kohdalla, mutta sen perusteella ei voida kieltää tutkijoita käyttämästä laillisista syistä luottamuksellisina pidettäviä tietoja, kuten potilaiden henkilökohtaisia potilastietoja;

Sisäiset kontrollit

22. panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2018 tehtiin toimivuustarkastus, jonka tarkoituksena oli arvioida, kuinka viranomaisen petostentorjuntastrategiaa olisi tarkistettava vuonna 2019 ja raportointivuoden aikana, ja että viranomaisen ei tarvinnut toimittaa Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) tutkittavaksi tai seurattavaksi yhtään epäiltyä petostapausta;

23. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan sisäinen tarkastus antoi tarkastuskertomuksen henkilöresurssien hallinnasta ja etiikasta Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisessa ja viranomainen on laatimassa tämän johdosta toimintasuunnitelmaa, jossa käsitellään joitakin mahdollisia parannuskohteita; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle toteutetuista toimenpiteistä;

24. kehottaa viranomaista keskittymään tutkimustensa tulosten levittämiseen yleisölle ja pyrkimään saavuttamaan yleisön sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien avulla;

25. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 14. toukokuuta 2020 antamaansa päätöslauselmaan ([6]).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).

([6]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0121.